

ÅRSPLAN 2023/2024

Vi jobber mot en barnehagehverdag preget av TRIVSEL –
Trygghet, raushet, inkludering,
vennskap, se meg! empati og lekende voksne

Årsplanen er vedtatt av Samarbeidsutvalget 27.09.23

Innholdsfortegnelse

Styring og ledelse.....	s. 3
Historikk og eierforhold.....	s. 3
Kontakt oss.....	s. 4
Loverk og styringsverktøy.....	s. 5
Barnehagens verdier og pedagogiske grunnsyn.....	s. 6
Kompetanseheving.....	s. 7
- Teori ut i praksis.....	s. 9
- Pedagogiske verktøy og opplegg.....	s. 12
Barns livsmestring og psykiske helse.....	s. 13
Etablering av vennskap og forebygging av mobbing.....	s. 14
Lek og læring – barn vil leke!.....	s. 16
Uteliv, tur og fysisk aktivitet i barnehagen.....	s. 17
Kosthold, mat og måltid.....	s. 19
Danning.....	s. 20
Barns medvirkning.....	s. 21
Bærekraftig utvikling.....	s. 22
Dokumentasjon.....	s. 23
Vurdering.....	s. 24
Overganger.....	s. 25
Samarbeid.....	s. 27
Fokusområder og tema.....	s. 29
Aktivitetskalender 2023/2024.....	s. 31

Styring og ledelse

Barnehagen har en daglig leder som har det daglige administrative ansvaret, og en styrer som har det daglige pedagogiske ansvaret.

Daglig leder: Linda Vegusdal Stølen tlf: 99 00 69 56
Styrer: Anne Lundemoen Håkedal tlf: 91 61 91 26

Styret i Hampehaugen Barnehage AS foretar ansettelse av personalet, i samarbeid med tillitsvalgte.

Historikk og eierforhold

Hampehaugen Barnehage ble startet i 1991 av Birkenes Husmorlag (senere Birkenes Kvinne- og Familielag). I april 2003 ble Birkenes K&F og Vegusdal K&F slått sammen, og navnet ble da Vegusdal Kvinne- og Familielag. De drev barnehagen frem til januar 2006, da den ble kjøpt av Hampehaugen Barnehage AS – som eies og drives av Linda Vegusdal Stølen og Anne Lundemoen Håkedal. Dagens bygg stod ferdig 1. november 2007. I 2014 kom tilbygget med avdeling Nøtteliten og 2. etasje med blant annet kontor, møterom og personalrom.

Hampehaugen Barnehage har fire avdelinger med barn i alderen 0-6 år.

I år fordeler barnegruppene seg slik:

Nøtteliten: 10 barn født i 2022

Småtroll: 15 barn født i 2021

Regnbuen: 25 barn født i 2019 og 2020

Sola: 27 barn født i 2018 og 2019

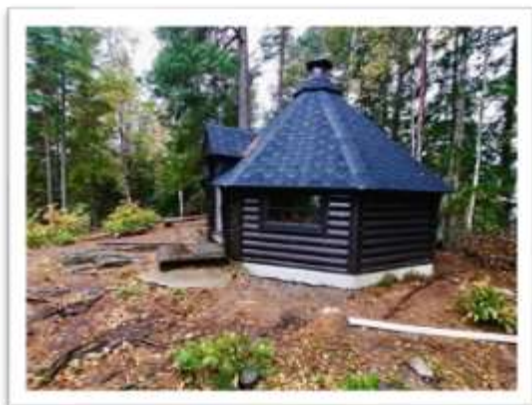
Kontakt oss

Adresse: Valtjønnveien 40, 4760 Birkeland
E-post: post@hampehaugen.no
Hjemmeside: hampehaugen.barnehage.no

Du finner oss på Facebook under «Hampehaugen Barnehage»
og Instagram: «hampehaugenbarnehage»

Daglig leder Linda:	99 00 69 56
Styrer Anne (torsdager):	91 61 91 26
Nøtteliten:	47 65 22 72
Småtroll:	95 96 99 97
Regnbuen:	47 20 24 84
Sola:	90 24 80 99

Vi forventer at foreldre/foresatte til barn i Hampehaugen Barnehage leser og holder seg oppdatert på årsplan, infoskriv, periodeplaner og e-post. På barnehagens hjemmeside og i appen kidplan blir det også lagt ut bilder og informasjon.

Barnehagen har flott natur nær beliggenhet rett ved Valtjønn, mellom Birkeland Barneskole og Birkeneshallen. Bak barnehagen på Hampeknatten har vi ei grillhytte, som blir brukt som turmål flere ganger i uka. I oktober 2019 ble uteområdet oppgradert med nye lekeapparater.

Lovverk og styringsverktøy

Barnehagens styringsverktøy består av Lov om Barnehager, Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017) FNs Barnekonvensjon og barnehagens årsplan. I tillegg har vi retningslinjer for personvern og digital praksis.

Driften av barnehagen er regulert i Lov om Barnehager (Barnehageloven). For hele loven, se www.lovdataba.no

Rammeplanen er hjemlet i Barnehageloven §2, og redegjør for hva som er barnehagens samfunnsmandat, forpliktende føringer for planlegging, gjennomføring og evaluering av arbeid med barn i barnehagen. Rammeplanen skisserer syv fagområder som til sammen sikrer læring i et helhetlig perspektiv. For hele Rammeplanen, se www.udir.no

Barnekonvensjonen er en avtale mellom nesten alle land i verden, og beskriver hvordan alle barn under 18 år skal ha det. Konvensjonen gir barn et særskilt menneskerettighetsvern og grunnleggende rettigheter, uansett hvem de er og hvor de bor. Norge har skrevet under på barnekonvensjonen, og gjort den til norsk lov.

Les mer på <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/innsiktsartikler/fns-barnekonvensjon/id2519764/> og <https://www.barneombudet.no/for-barn-og-unge/barnekonvensjonen>

Barnehagens årsplan er et styrende arbeidsredskap for de ansatte, i tillegg til periodeplanene som lages i løpet av året. Årsplanen synliggjør hvilket pedagogisk grunnsyn og plattform vi har og som ligger til grunn for driften. Den er et offentlig dokument som viser barnehagens satsningsområder og hvilke metoder vi bruker i vårt daglige arbeid. Innholdet i årsplanen er det vi jobber for hver eneste dag. I årsplanen skriver vi om hvordan vi tenker at barna lærer og utvikler seg. Årsplanen må godkjennes i samarbeid med barnehagens samarbeidsutvalg.

Barnehagens digitalt retningslinjer finnes i fulltekst på barnehagens hjemmeside.

Barnehagens verdier og pedagogiske grunnsyn

Barnehagens verdier er nedfelt i ordet **TRIVSEL**, som står for *trygghet, raushet, inkludering, vennskap, se meg, empati og lekende voksne*. I tabellen kan dere se hva vi legger i de ulike verdiene og hvordan vi jobber for å møte **BARN, FORELDRE/FORESATTE** og **MEDARBEIDERE** på en best mulig måte.

Trygghet	Raushet	Inkludering
<p>Vi skal jobbe for:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At voksne er tilstedeværende og viser omsorg og glede • Gode relasjoner, åpenhet og tillit • At små og store tør å være seg selv • Å ta oss tid til den enkelte • Være omsorgsfull og imøtekommende • Å bruke trygghets sirkelen aktivt • Å være varme, trygge og grensesettende voksne • Å ha et stabilt personale • Å ha forutsigbarhet og gode rutiner 	<p>Vi skal jobbe for:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Å være sjenerøse voksne som byr på seg selv • Å ha holdninger som aksepterer ulikheter, at ingen er like og at alle har ulike behov • At voksne skal ha blick for alle, og rom for den enkelte • Å ta oss tid • En «rosa-brillekultur» • Å være omsorgsfulle voksne 	<p>Vi skal jobbe for:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At alle skal føle seg hjemme og som en del av gruppa • Å ta hensyn til individer og grupper • At alle skal bli sett og hørt • At den voksne skal være en relasjonsbygger som oppfordrer til å invitere alle med • Gode relasjoner barn-barn, barn-voksen og voksen-voksen • At alle barn skal få bestemme i sin egen hverdag (barns medvirkning)

Vennskap	Se meg	Empati
<p>Vi skal jobbe for:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At vi er rollemodeller for hverandre, og at voksne er gode rollemodeller og veileder barna • At barn og voksne skal ha felles opplevelser, oppleve tilhørighet, humor, latter og glede • At alle skal føle seg sett • At barn og voksne blir akseptert for hvem man er • At alle skal oppleve vennskap 	<p>Vi skal jobbe for:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Å høre og lytte til den enkelte • Å være tilstedeværende • Å ta individuelle hensyn, være rettferdig, men det betyr ikke at vi behandler alle helt likt • Å være en støttespiller • Å være oppmerksomme på «stille» og aktive barn • At alle barn opplever at de er bra nok – akkurat slik de er! • At den voksne tar på seg «de rosa brillene» 	<p>Vi skal jobbe for:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Å vise omsorg for alle og ta hensyn til hverandre • Å bry seg om og være der i følelsene • Å ha respekt for hverandre • Å være tålmodige • At de voksne har en holdning som sier og viser «at barn er ikke vanskelige, men de kan ha det vanskelig» • Å dele med hverandre

Lekende voksne

- Vi skal jobbe for:
- Å være tilstedeværende og engasjerte voksne som er aktivt med på barnas nivå, premisser og initiativer
 - Å ha humor og glede i møte med barn
 - Å se barnet
 - Å gi av seg selv
 - Å være på gulvet sammen med barna
 - Å være kledd for lek
 - Å ta ulike roller i barnas lek

Kompetanseheving

Vi jobber for en kontinuerlig kompetanseheving blant personalet. Målet er å holde oss oppdatert på hva som beveger seg på barnehagefeltet både lokalt og nasjonalt. Kurs for deler eller hele ansattgruppa, faglig input på avdelings- og personalmøter, veiledning og felles planleggingsdager med de andre barnehagene i kommunen er noen av måtene vi jobber med kompetanseheving på.

De rosa brillene

I Hampehaugen Barnehage jobber vi for å skape en *rosa-brillekultur*, som nevnt under verdien «raushet» og «se meg» side 6. Rosa briller er en metafor for å se på barna med gode øyne. Ved at de voksne «tar på seg» de rosa brillene går de inn med et åpent sinn og en positiv holdning i hvert møte og relasjon med barna.

Et av målene ved å drive med kompetanseheving, er å løfte frem vår pedagogiske praksis, vurdere den, for så å prøve og gjøre den enda bedre. Vi jobber for at det vi lærer om på kurs og lignende skal komme ut i hendene våre og vises i praksisen vår. Dette er en prosess som må jobbes med kontinuerlig. Ledelsen og pedagogene har ansvar for å legge til rette for, videreføre og holde kompetansen varm, men alle ansatte har i tillegg et ansvar for å delta og bidra i denne prosessen. Ved at alle er inkludert og aktive, øker kompetansen hos alle, og vi jobber sammen for å få en felles forståelse og praksis.

Under kan dere lese om de ulike kompetansehevingsprogrammene som vi jobber med og ut fra. Mye av teorien og begrepene går igjen i de ulike, og målet er å skape en rød tråd mellom dem, slik at vi ser en sammenheng og klarer å sette teorien ut i praksis.

ReKomp

ReKomp står for regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage, og er et ledd i en felles kompetanseutvikling av hele personalet. I Region Kristiansand er kommunene Birkenes, Lillesand, Iveland, Vennesla, Kristiansand og Lindesnes med, i partnerskap med Universitetet i Agder. Linda er med som daglig leder, og Anne L. Håkedal som pedagogisk leder. De deltar på felles samlinger i regi av Birkenes og Lillesand kommune. Utviklingen er en kollektiv læringsreise, hvor daglig leder og de pedagogiske lederne har som oppgave å lede den barnehagebaserte kompetanseutviklingen – men alle ansatte må delta aktivt i prosessen med å utvikle barnehagen. De ansatte har kartlagt og analysert hva det er behov for å jobbe med, og i 2023/2024 fortsetter vi i Hampehaugen å jobbe med medvirkning og kosthold. Dette gjorde vi også forrige barnehageår, og vi synes dette er så viktig, at vi har valgt å fortsette med disse områdene.

Barnas Verneombud er en del av Stine Sofies Barnehagepakke gjennom Stine Sofies Stiftelse.

Barnehagepakka er et informasjonsprogram som skal gjøre barnehageansatte bedre rustet til å avdekke vold og overgrep mot barn så tidlig som mulig.

Målet er å styrke handlingskompetansen til de ansatte. Dette innebærer å styrke fem viktige elementer hos den enkelte:

- egen kunnskap om vold og overgrep mot barn
- personlige faktorer som mot og vilje til å handle
- egen tro på systemet og at det nytter å melde fra ved bekymring
- en organisasjonskultur hvor det er aksept for å drøfte og handle ved bekymring
- eget verdisyn rundt barn som troverdige vitner for eget liv

Skolegruppa på Sola skal bruke Stine Sofies Barnehagepakke som et nytt forebyggende verktøy. Det skal brukes i samlinger i små grupper med ulike temaer, blant annet om min kropp og mine grenser, hemmeligheter og vold.

Målet er å formidle hvilke regner som er viktige at barn kjenner til, for å sette grenser i møte med andre barn, og for at de skal få kunnskap om hva voksne har lov og ikke lov til å gjøre med kroppen deres.

Trygge voksne

«Trygge Voksne» er tidlig innsats for et inkluderende læringsmiljø, barns psykiske helse og voksne som trygge hjelpere og ledere. Kompetansehevingsprogrammet om traumebevisst praksis ble ledet av RVTS Sør (Regionalt Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging). Alle nyansatte får en innføring i teorien, innholdet og de arbeidsmetodene som vi har tatt inn i vår daglige praksis i barnehagen. Gjennom «Trygge Voksne» har de ansatte fått kunnskap om hvordan barn og unges atferd kan forstås som et uttrykk for opplevd smerte, og vi har handlingskompetanse til å hjelpe barna med å lindre smerte.

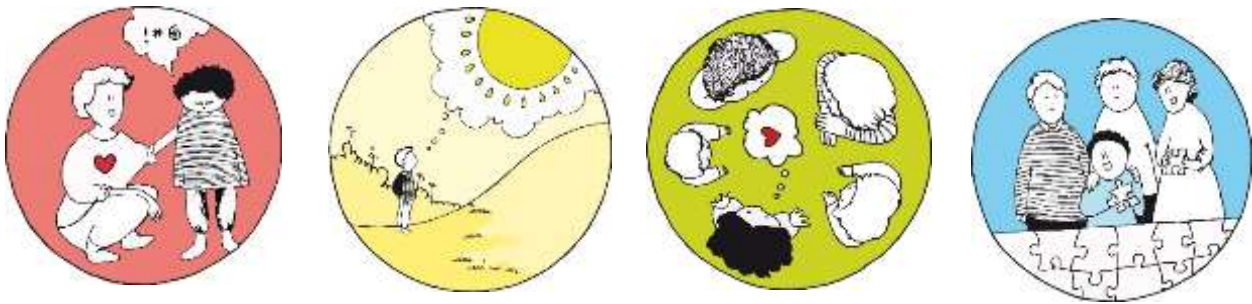
Det vi har lært gjennom «Trygge Voksne» er så viktig for den pedagogiske praksisen vår, at det i kommunen er opprettet en ressursgruppe som skal jobbe for å holde dette varmt. Voksenrollen og relasjonen mellom barn og voksen, samt synet på barn er de viktigste temaene. For at barn skal bli trygge, må de ha trygge voksne rundt seg – og dette er i seg selv helsefremmende. Hovedmålet er at barna i kommunen skal oppleve at de er omgitt av trygge voksne, fra de starter i barnehagen, til de går ut av skolen.

I Hampehaugen Barnehage er Anne L. Håkedal utnevnt som barnas verneombud. Hun er med på samlinger sammen med daglig leder, og har også et spesielt ansvar for å tale barnas sak og følge opp de andre ansatte i arbeidet med barnehagepakka.

Gruppen består av ressurspersoner fra barnehagene og skolene i kommunen. De jobber også med peilemerkene fra HBS (Helsefremmende barnehager og skoler), som er et prosjekt vi har vært med på gjennom Folkehelseprogrammet i Agder. Disse peilemerkene kommer vi til å jobbe med også dette barnehageåret.

Peilemerkene er felles prinsipper for hvordan vi ønsker å jobbe med barn og unge i kommunen.

1. Det finnes ikke vanskelige barn, men barn som kan ha det vanskelig.
2. Vi ser alltid utvikling som en mulighet.
3. Vi vet at alt vi gjør påvirker sammenhengen vi er en del av.
4. Vi utvikler løsninger i fellesskap

I Hampehaugen Barnehage er det Aud Helen Flaa og Anne Lundemoen Håkedal som deltar på disse samlingene – og det er igjen deres ansvar å involvere og engasjere de andre ansatte i barnehagen i dette arbeidet.

Teori ut i praksis

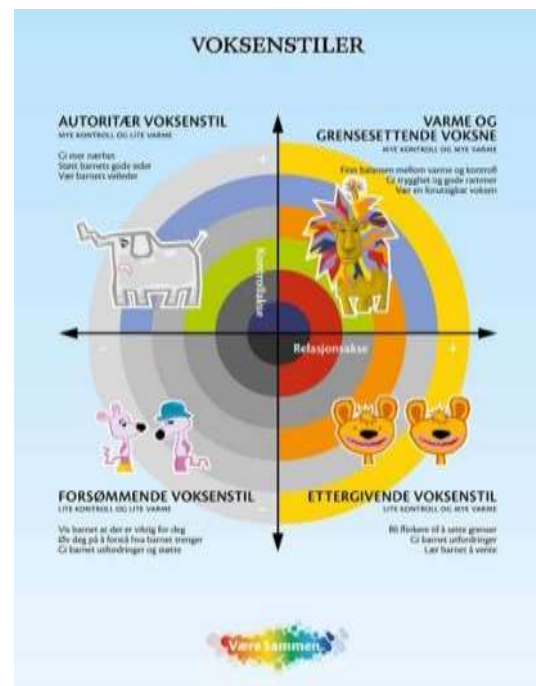
Som nevnt er mye av teorien lik i de ulike programmene. Dette gjør det enklere å finne og holde en rød tråd i arbeidet med å sette teorien ut i praksis.

Her kommer en forklaring til noen av de begrepene vi bruker mye:

Voksenrollen er et vidt begrep, men her er noe av det vi vektlegger:

- Den voksne har ansvar for relasjonen mellom seg selv og det enkelte barn.
- Dersom man kjenner at man ikke håndterer en situasjon med et barn, skal man være ærlig ovenfor seg selv, og heller overlate barnet til en annen som kan takle situasjonen bedre. Dette kan relateres til metaforen om de rosa brillene side 7. Ved å si til en annen voksen at man har mistet brillene eller fått en ripe i brilleglasset, signaliserer man at man synes situasjonen er vanskelig og ønsker at noen tar over.

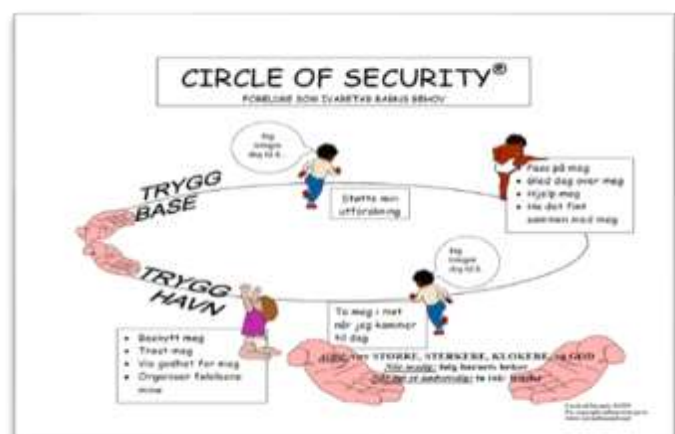
- Det finnes mange ulike voksenstiler, og den enkelte voksne må være seg bevisst hvilken voksenstil man tar. Målet for oss i Hampehaugen barnehage vil alltid være å være en autoritativ voksen, hvor man er både varm og grensesettende (se bildet). Dette vil si at man søker etter å finne en balansegang mellom det å sette trygge rammer og grenser for barna, samtidig som man er forutsigbar og viser omsorg og varme.

- De voksne er rollemodeller for barna, som observerer, plukker opp og imiterer det vi gjør. Derfor er det viktig at vi som voksne er bevisste på hvordan vi ordlegger oss og bruker kroppsspråk både i kommunikasjon med barn og andre voksne. I tillegg har de voksne et generelt ansvar for å gå foran med et godt eksempel for barna. Hvordan kan vi forvente at barna passer på tingene sine, sier fine ting til andre eller setter ting på plass, dersom vi voksne ikke gjør det?
- Atferd er kommunikasjon, og voksenrollen innebærer at den voksne må være lydhør på hva barnet egentlig prøver å formidle. Alle barn er ulike og unike, og har ulike måter å kommunisere på i forskjellige situasjoner. Noen barn klarer å forklare og fortelle hva de føler, andre blir helt stille. Noen gjemmer seg, mens andre reagerer fysisk og lar det gå utover andre barn, voksne eller ting. Den voksne må tone seg inn på det enkelte barnet, være tilstedeværende, ta seg tid og stille seg undrende til barnet og situasjonen, for å virkelig forstå hva det prøver å formidle.

Med tidlig innsats vektlegges viktigheten av å sette inn tiltak for et barn så fort vi mener at det er behov for det – men heller før enn senere. Ved å ha god kontakt og et åpent samarbeid med foreldrene ønsker vi å jobbe forebyggende til det beste for barnet.

COS/Trygghetssirkelen viser oss hvordan de grunnleggende behovene for beskyttelse og omsorg, og behovet for å undersøke og mestre verden henger sammen. Begge gir grunnlag for trygghet og glede. Det kan være ulike grunner til at tilknytningsbehovet er slått på, som at barnet ble engstelig, sliten eller lei seg. Men ofte handler det om det grunnleggende og naturlige behovet for nærhet og bekreftelse.

I Hampehaugen Barnehage jobber vi for at personalet skal være trygge voksne som barnet kan få hjelp, trøst og nærhet hos når tilknytningsbehovet er «slått på».

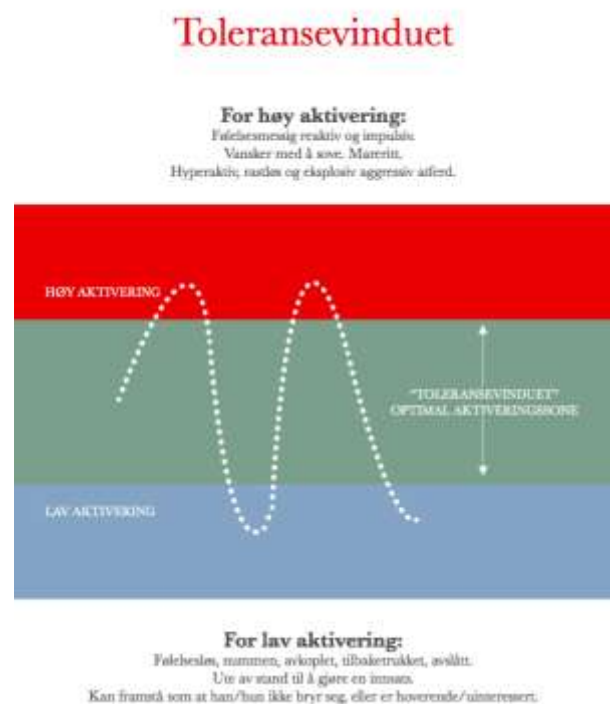
I øvre del av sirkelen ser vi barnets selvstendighet og utforskertrang, barnets behov for å erobre og mestre verden. Når barn opplever at den voksne ser, forstår og gleder seg over det, føler de seg vel og blir glad. Vi voksne ønsker å støtte barn i utforsking og lek, men det dreier seg også om å hjelpe barn med vanskelige følelser. Vi skal møte barna på følelsene sine, tone oss inn og se hva det trenger ut fra situasjonen barnet befinner seg i. Er barnet oppe eller nede på sirkelen? Hva er det barnet trenger nå? Dette er spørsmål vi voksne må prøve å finne svar på.

Toleransevinduet er en modell utarbeidet av Daniel Siegel (1999) som brukes for å bli mer oppmerksom på egen og andres aktiveringstilstand. Toleransevinduet er tredelt, hvor det midterste feltet illustrerer den optimale aktiveringssonen der vi føler oss rimelig komfortable og klarer å være mentalt påkoblet i sosiale sammenhenger.

Det øverste feltet illustrerer en for høy aktivering hvor man er følelsesmessig reaktiv og impulsiv, er hyperaktiv, rastløs og kan ha eksplosiv aggressiv atferd. Det nederste feltet illustrerer en for lav aktivering hvor man kan fremstå som at man ikke bryr seg, er uinteressert, ute av stand til å gjøre en innsats, er følelsesløs, nummen, avkoblet, tilbaketrukket eller avslått.

I barnehagen jobber vi for å hjelpe barna inn i toleransevinduet dersom vi merker at de beveger seg ut av det, til det øverste, eller nederste feltet. Ved å identifisere hvor de ligger, prøver vi å finne ut hva de trenger for å bevege seg tilbake mot midten.

Eksempel: dersom et barn er fullt av følelser, gode eller vonde, kan det være vanskelig å oppnå kontakt og formidle beskjeder. Da er det viktig at den voksne hjelper barnet med å regulere følelsene, slik at barnet kommer tilbake i toleransevinduet. Når følelsene er regulert vil det være lettere å kommunisere med barnet.

Vi jobber for å møte alle barn med utgangspunkt i at

«barn er ikke vanskelige, men de kan ha det vanskelig.»

Ved å ha en spørrende og undrende holdning, går vi inn for å prøve og finne årsaken til hva som er vanskelig for barnet, for så å kunne hjelpe det på best mulig måte.

Pedagogiske verktøy og opplegg

Kanin og Pinnsvin er en del av serien «Venner» og er fortellinger som tar opp viktige problemstillinger innenfor sosial kompetanse. Fortellingene tar utgangspunkt i kjente situasjoner som kan oppstå i barnehagen og hjemme, og har som mål å gi barna enkle modeller for konfliktløsning. Serien består av små bøker med fortellinger og bamsene kanin og pinnsvin.

Bjørnis er et nasjonalt pedagogisk opplegg om brannvern for barn i barnehagen. Bjørnis er en brannbamse, som sammen med resten av materiellet i opplegget skal gi barn omsorg og trygghet ved brann og andre ulykker. I Hampehaugen Barnehage har vi særlig fokus på brannvern i uke 38 og 39 (uke 38 er den nasjonale brannvernuka).

Tarkus er et pedagogisk opplegg utgitt av Trygg Trafikk, hvor målet blant annet er å lære barna enkle trafikkregler, sikring i bil, om sykkelhjelm og refleks. Barna opplever trafikk når de er på tur og hver gang de drar til og fra barnehagen, så det er svært viktig at barna får en innføring i trafiksikkerhet.

FN-dagen 2023 markeres i barnehagen torsdag 19. oktober med blant annet kafe og lotteri. Dette er i forbindelse med TV-aksjonen, hvor vi samler inn penger til Redd Barna, og deres arbeid for å hjelpe barn rammet av krig og konflikt. Slagordet for årets arbeid er «La barn leve i fred». I hele oktober jobber vi med pedagogisk materiale knyttet til TV-aksjonen. Mer informasjon kommer utover høsten.

Henry Førstehjelp er et pedagogisk læringsopplegg utviklet av Røde Kors, hvor målet er å lære barna i barnehagen om førstehjelp, samt øke barns bevissthet om, kjennskap til og interesse for førstehjelp.

Steg for Steg har som mål å gi barna mulighet til å lære og trene på viktige og nyttige sosiale ferdigheter, øke sin sosiale kompetanse og mestre følelser. Materiellet inneholder blant annet sanger, leker og spill, samt bilder/kort som illustrerer ulike følelser.

Barns livsmestring og psykiske helse

Rammeplanen sier at «barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelse og mobbing» (KD, 2017, s. 11).

Psykisk helse henger sammen med gener og miljø, og barnehagen er et miljø som er med på å prege barns psykiske helse. Barna inngår i mange relasjoner og møter hver eneste dag, og disse møtene er med på å påvirke utviklingen av barns psykiske helse. Hvordan de ansatte i barnehagen legger til rette for, deltar i og håndterer disse relasjonene og møtene er derfor særdeles viktig.

Vi jobber for å skape et psykisk helsefremmende miljø ved å gi barna følelsen av:

- Identitet og selvrespekt: følelsen av at man er noe, at man er verdt noe.
- Mening med livet: følelsen av å være en del av noe større enn en selv, at man betyr noe for noen.
- Mestring: følelsen av at man duger til noe, at det er noe man får til.
- Tilhørighet: følelsen av å høre til hos noen, høre hjemme et sted.
- Trygghet: kunne føle, tenke og utfolde seg uten å være redd.
- Deltakelse: følelsen av at det spiller noen rolle for andre hva man gjør eller ikke gjør
- Fellesskap: at man har noen å dele tanker og følelser med, noen som kjenner en, bryr seg om en, vil passe på en når det trengs. (Punktene er hentet fra Arne Holte (2017) i boka «Bli Helstøpt» av Line Melvold (2017) s. 42).

Vi jobber for å skape og øke barnas selvbylde, men også barns selvtillit.

Selvbylde dreier seg om hvordan man ser på seg selv som person, for eksempel at «jeg betyr noe for noen, jeg er verdifull og det finnes en plass for meg.» Selvtillit er i større grad situasjonsavhengig, og man kan ha dårlig selvbylde, men god selvtillit i noen situasjoner, og omvendt.

Gjennom våre verdier og pedagogiske grunnsyn jobber de ansatte for å møte og tone seg inn på barna i ulike situasjoner gjennom dagen. I hvert eneste møte med barna er målet å møte dem

på følelsene de har der og da, anerkjenne disse følelsene og la barnet vite at «jeg ser deg og jeg anerkjenner de følelsene du har nå,» la de vite at det er i orden at disse følelsene er der og at du er der for dem – uten å ha en mening om det eller dømme dem. Målet er å fylle barnas ryggsekk med erfaringer, opplevelser og relasjoner som ruster dem til å møte livet på en god måte.

Hvordan jobber vi med barns livsmestring og psykiske helse helt konkret:

- Vi oppfordrer barna til å klare selv. De voksne jobber for å holde litt igjen og ikke alltid være på tilbudssida – men likevel tilstedeværende i prosessen.
- Vi er lydhøre ovenfor barna, observerer og tolker deres uttrykk og kroppsspråk.
- De voksne skal og må sette grenser, og barna må tåle at ting ikke alltid går deres vei. De voksne må gi barna gode begrunnelser for hvorfor de eventuelt sier nei, slik at barna skjønner hvorfor de ikke kan gjøre slik de ønsker akkurat da.
- Vi jobber for å skape robuste barn, ved at de må tåle å kjenne på de vonde følelsene, men at vi skal være der sammen med dem for å takle de og så hjelpe dem videre.

Etablering av vennskap og forebygging av mobbing

I Rammeplanen står det at «sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne.

Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap, Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov, (KD, 2017, s.22–23). Videre sier den at personalet i barnehagen skal «forebygge, stoppe, og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre» (KD, 2017, s.23).

I barnehagen jobber vi for at alle skal oppleve vennskap/få en venn. Dette legger grunnlaget for barnas trivsel i barnehagen. For å bli rustet til å få seg en venn og etablere vennskap, øver vi på sosiale ferdigheter i løpet av barnehagedagen, for eksempel når vi står sammen i kø til toalett og håndvask, vi deler på leker, trøster hverandre når ting er leit, vi finner løsninger sammen ved uenigheter og vi snakker fint til hverandre. På tur, i samling, på felles aktiviteter og i små lekegrupper legger vi til rette for gode felles opplevelser som kan hjelpe barna å stifte vennskap. Barns holdninger skapes gjennom det de opplever, ser og hører. De ansatte i Hampehaugen Barnehage jobber for å være gode rollemodeller. Ved å være bevisst våre egne holdninger og handlinger bidrar vi til barns læring og sosiale ferdigheter. Et aktivt, varmt, tydelig og grensesettende personale er nødvendig for å skape et varmt og inkluderende sosialt miljø. Foreldres handlinger og holdninger er derfor også av stor betydning for hvordan barn uttrykker

seg i ulike situasjoner. Derfor er det viktig å tenke på hvordan man som voksen omtaler andre mennesker, hvem som inviteres i bursdager, hvem barna får lov til å leke med på fritiden og hvordan man inkluderer, eventuelt ekskluderer.

Det er de voksnes ansvar å avdekke negative signaler fra barn, og hjelpe og støtte barn som strever. Selv små signaler er alvorlige og må gripes tak i – noe som føles lite for en voksen kan oppleves som noe stort for et barn. Vi ønsker å lytte og ta barna på alvor når de forteller oss om det som er viktig for dem der og da. For å klare dette jobber vi for å være tilstedeværende, anerkjennende, varme og grensesettende.

1. januar 2021 kom egne bestemmelser i barnehageloven om barns rett til et trygt omsorgs- og læringsmiljø. Dette er vedtatt av Stortinget, og innebærer at barnehagene forpliktes til å ha nulltoleranse mot, og jobber systematisk for å forebygge krenkelser som utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Utestengingen må som hovedregel være systematisk, og det avgjørende er om barnet som blir utsatt kan oppleve det som nedverdiggende eller integritetskrenkende.

Lovendringen innebærer en aktivitetsplikt som krever at barnehagen følger med på hvordan barna har det, og undersøker og setter inn tiltak når personalet har mistanke om at ett eller flere barn ikke har det bra i barnehagen. Barnehagen får plikt til å undersøke saken når foreldre sier ifra, selv om de som jobber i barnehagen er av en annen oppfatning. Det skal lages en skriftlig plan for hvordan barnehagen skal følge opp barnet og gruppen.

Det innføres også en skjerpet aktivitetsplikt ved mistanke om at personalet krenker barn.

Alle som arbeider i barnehagen får plikt til å melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om, eller kjennskap til, at et barn ikke har det trygt og godt i barnehagen. Styrer er ansvarlig for at barnehagen håndterer og følger opp meldingene på en ansvarlig måte.

(Les mer her: <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/barnehager/artikler/barnehagene-far-ny-mobbelov/id2765706/>)

Lek og læring – barn vil leke!

Barnehageloven §1 formål hevder at «barnehagen skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap.» Rammeplanen understreker dette ved at «barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre» (KD, 2017, s.20).

I Hampehaugen Barnehage jobber vi for å legge til rette for, og fremme trygge og inkluderende lekemiljøer både ute og inne, i tillegg til at alle barn skal få delta aktivt og erfare glede i lek både alene og sammen med andre. Personalet skal være lydhøre ovenfor barna og se hvert enkelt barn og dets behov. Som aktiv og lekende voksen sammen med barna kan den voksne ta ulike roller; den kan ta initiativ til lek, være en rekvisitør som gir barna elementer til leken og viderefører den, den kan ta en rolle i barnas lek, eller være i nærheten for å observere, støtte og veilede ved behov. Den voksne veksler som regel mellom de ulike rollene i løpet av en lekeperiode. Derfor er det viktig at den voksne er tilstedeværende og observant i forhold til barna og hvordan leken utvikler seg underveis. På denne måten kan den voksne hjelpe barn inn i leken, veilede dersom det oppstår konflikter, ta en rolle i leken for å endre fokuset, eller videreføre leken for at den ikke skal stoppe opp. Gjennom lek blir barna stimulert språklig, fysisk, og psykisk. Det å leke er som oftest selvvalgt og selvstyrt fra barnets side, og i leken tester de ut og gjør seg erfaringer. Det er stor sannsynlighet for at barn som får delta i frileksituasjoner har de beste forutsetninger for trivsel og læring – nettopp fordi deres indre motivasjon er sentral.

Dette jobber vi spesielt for i forhold til leken:

- Vi prøver å ha mye av lite, slik at det er nok materiell til alle barna.
- Vi jobber for å la barna styre leken selv, men være så tilstedeværende at man kan veilede ved behov.

Dersom barna deres kommer hjem og sier at de "bare har lekt" i barnehagen, er dette helt riktig! De leker mye og utvikler seg gjennom leken, de får venner, blir sosiale og opplever glede og mestringsfølelse.

Uteliv, tur og fysisk aktivitet i barnehagen

En oversikt
over våre
turmål finner
du på
barnehagens
hjemmeside

Rammeplanen sier at «barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider,» og at «barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring» (KD, 2017, s.52). Videre sier rammeplanen at personalet skal «gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehageområdet,» samt bidra til at barna «opplever trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt» (KD, 2017, s. 49-50).

I Hampehaugen Barnehage jobber vi aktivt for og har vi et stort fokus på uteliv, tur og fysisk aktivitet. Vi er utrolig heldige som har et flott uteområde, og ikke minst et variert nærmiljø som vi benytter oss rikelig av. Et aktivt uteliv har helsemessige gevinster for både barn og voksne. Barn har behov for utfordringer og spenning, og omgivelsene våre innbyr til lek og læring gjennom grov- og finmotoriske utfordringer hvor kreativiteten til barna settes i sving, blant annet med ulike apparater på uteområdet og ulendt og variert terreng rett utenfor gjerdet. For at barna skal bli glade i å være ute, må vi voksne gå foran som gode forbilder og rollemodeller. Under verdien «lekende voksne» på side 6 står det blant annet at vi skal jobbe for «å være tilstedeværende og engasjerte voksne som er aktivt med på barnas nivå, premisser og initiativer» i tillegg til «å være kledd for lek.» Vi jobber for å legge til rette for ulike aktiviteter for barna, ved å følge opp deres initiativer og interesser, men også å introdusere ting som vi tror kan passe for dem. Dette kan for eksempel være hinderløyper, ulike typer vann- og sandlek, planting og såing, snekre og sage, eller å ta ut leker som vi til vanlig har inne; togbane, biler eller klosser.

Vi har flere faste turplasser som vi går til, og prøver stadig å finne nye spennende steder. Noen topturer blir det også innimellom, og det er en god følelse når man endelig når toppen for å kunne skrive navnene våre inn i boka. I høst- og vinterhalvåret er det å tenne bål som oftest en del av turen, og ofte lager vi mat på bålet. Maten smaker ekstra godt dersom vi kan tilberede og spise den ute, og ikke minst dersom man kan ta seg en liten hvil i hengekøya etterpå.

Vi har også ballhallen fast hver uke. Barna synes det er stor stas å gå i ballhallen, og vi er så heldige som kan benytte oss av den, som ligger vegg i vegg med barnehagen. I ballhallen benytter vi oss av tau, matter, mål, baller og kasser til å legge til rette for aktiviteter for barna – selv om det for mange er mer enn nok å få lov til å løpe fritt på den store åpne plassen.

Turer er en stor del av hverdagen i Hampehaugen Barnehage, og avdelingene har i utgangspunktet en gruppe på tur hele fire dager i uka. Vi jobber for å formidle respekt og kjærlighet for naturen og dyrelivet, samt bidra til at barna tilegner seg kunnskap om blant annet årstider, dyreliv, planter og været. Sammen får vi oppleve naturens mangfold av positive opplevelser og muligheter. Turene tilpasses barnas alder, forutsetninger og behov, og det skal være en god opplevelse å gå på tur. Barna skal oppleve at de er trygge, at de blir kjent med og er en del av nærmiljøet sitt, samtidig som de opplever progresjon. Barn liker gjentakelse og gjentakelse skaper trygghet. Eksempelvis ved at de yngste barna først blir kjent på barnehagens uteområde, før de beveger seg utenfor gjerdet for å besøke svanene nede ved Valtjønn, gjerne mange ganger før turene utvides i lengde og omfang etter hvert som barna blir eldre og tryggere.

Vi har også mopedder og sykler i barnehagen og på tur; både barnehagens, men også barnas egne som de tar med seg. Lengde og omfang på disse turene varierer; noen ganger lager vi sykkelløype utenfor barnehagen eller ved Joker Fritidsklubb, mens andre ganger sykler vi utover lina eller på gang- og sykkelstier. Vår erfaring er at barna synes det er veldig gøy når de får dra på sykkelturer, og ikke minst opplever de mye mestring. Vi har mange barn som har avansert i sykkelferdigheter når vi har økt fokuset på sykling.

Kosthold, mat og måltid

Rammeplanen sier at «vaner og handlingsmønstre tar form allerede fra tidlig alder. Gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut,» og at «gjennom medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse» (KD, 2017, s. 49).

I Hampehaugen følger vi de nasjonale retningslinjene for mat og måltider som er gitt av Helsedirektoratet. Vi ønsker å etablere gode matvaner allerede i tidlig alder hos barna. Mat og drikke som barna får i barnehagen utgjør en betydelig del av barnets totale kosthold, og mat og måltider er en stor del av barnehagehverdagen. Vi mener at det er viktig å snakke om et variert kosthold, og at barna skal få et sunt forhold til mat. Her må de ansatte være gode forbilder i måten de ordlegger seg om kropp, mat og drikke – og at vi går foran som gode eksempler med å spise den maten som vi lager og serverer i barnehagen. Vi tilrettelegger for tre hovedmåltider: frokost, lunsj og fruktmåltid. Måltidene består som regel av grovbrød/knekkebrød med forskjellig pålegg, gryn, yoghurt, frukt og grønnsaker, men også ukentlige varmmåltider. Vi serverer vann som tørstedrikk, i tillegg til melk til måltidene.

Barns medvirkning i forhold til måltidene varierer etter avdeling og alder. Barna kan være med å dekke på bordet, kutte frukt og grønnsaker, finne ingredienser, bake og rydde etter måltidet. På denne måten fungerer måltidet som en læringsarena hvor vi jobber med blant annet selvstendighet. Like viktig er det å skape gode rammer rundt måltidene, for å gi barna gode måltidsopplevelser – som igjen kan påvirke hva og hvor mye barnet får i seg. Måltidet er et sted hvor barn og voksne sammen kan oppleve fellesskap og glede, og er dermed også et sted for utvikling av sosial kompetanse.

Hampehaugen Barnehage er en 5-om dagen barnehage.

Opplysningskontoret For Frukt og Grønt har et eget konsept tilegnet barnehager – for å inspirere og motivere til å servere mer frukt og grønt, noe som er helt i tråd med myndighetenes anbefalinger. Som en 5-om dagen barnehage serverer vi frukt/grønt til alle måltider, og skal fokusere på et sunt kosthold i barnehagen.

Danning

I Rammeplanen står det at «barnehagen skal fremme danning, blant annet ved å legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger, utfordre barnas tenkning og invitere dem inn i utforskende samtaler og tilrettelegge for barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse» (KD, 2017, s. 21).

I Hampehaugen Barnehage mener vi at barnehagen er en del av barnets dannelsesreise. Barn opplever forskjellige dannelsesmøter – møter hvor de er i en relasjon med barn eller voksne som påvirker dem som mennesker. Dannelse er en livslang prosess, som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Siden barnehagen er en stor del av barnas hverdag, er det naturlig at barnehagehverdagen er med på å prege barnets danning. I barnehagen er det den gjensidige dannelsesprosessen med barn og voksne i lek og læring som er forutsetning for barnets danning. Danning skjer i samspill med omgivelsene, og kvaliteten i dette samspillet har betydning for utfallet.

Danningsprosessen påvirkes av mange faktorer – små som store. I Hampehaugen jobber vi for at de voksne skal gå foran som gode eksempler og forbilder for barna. Ved å la barna hjelpe til med dagligdagse gjøremål, er vi med og bidrar på barnas dannelsesreise. I barnehagen kan vi allerede fra 1-årsalderen merke hvor godt barna liker å hjelpe til – noe som for mange varer alle årene i barnehagen. De fryder seg over at melka kommer med melkebil og at de får være med å bære den inn på avdelingen. Det samme når varene kommer fra butikken. De hjelper til med å henge opp kluter og vester, dekker på og rydder av bordet, og de hjelper hverandre med å komme opp i klatrestativet, eller å ta strikken under sko og støvler. Barna påvirker hverandre hele tiden, og gjennom å observere og imitere andre barn og voksne, tester de ut hvordan det kjennes og hva som fungerer og ikke fungerer for dem. Dette kan vi blant annet se når barna vugger på dukkevogna for å få dukka til å sovne, eller når vi observerer barna i lek med hverandre. Vi ønsker å fremme det som er positivt, men samtidig la barna forstå at alt i livet er ikke alltid like lett. Det hender at man må prøve flere ganger for å lykkes, og man vil ikke alltid få det svaret man ønsker – dette er det også læring i, og vi er der for å hjelpe barna i og gjennom disse møtene.

Barns medvirkning

For at barn skal få reell påvirkningskraft og medvirkning må vi som voksne klare å legge bort etablerte sannheter om hva som er rett, og åpne opp for barnas stemmer.

Rammeplanen sier at «barnehagen skal ivareta barns rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet,» og «barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer individuelle forutsetninger og behov» (KD, 2017, s.27). få gitt

Medvirkning handler ikke om at barn skal få uendelig med valgmuligheter, men i stor grad om å lytte. Lytte til, og la barnas stemme bli hørt. På denne måten åpner man opp for at barn kan ha innflytelse på egen hverdag ut fra egne forutsetninger, og at de skal få sette egne spor. Vi ønsker at barna opplever at de er noen, at det nytter å prøve og at de kan gjøre noe med egen situasjon. Det å jobbe med barns medvirkning blir da ikke en metode, men en holdning, et tankesett, og en måte å se på barn på.

I Hampehaugen Barnehage jobber vi for å ta barns uttrykk på alvor, være imøtekommende og anerkjennende i møte med enkeltbarnet og barnegruppen. Vi vil gripe tak i barnas interesser og ta dette med i planleggingen av barnehagehverdagen. De yngste barna bruker kroppsspråk, mimikk og andre følelsesmessige uttrykk for å uttrykke ønsker og behov. Etter hvert bruker de også det verbale språket som uttrykksform. De eldste barna kan komme med ulike ønsker, ideer og forslag. Det er ikke mulighet for å gjennomføre alt, men det er viktig for oss at alle skal bli hørt og anerkjent av voksne som tar seg tid til å lytte på hva de forteller. Barna skal også få tid og rom til å undre seg og stille spørsmål.

Vi jobber mot at barna skal få påvirke sin barnehagehverdag på flere måter. For eksempel er frilek en sentral del av barnehagedagen, og gjennom leken får barna holde på med det de er opptatt av. I forkant av turer kan barna være med å påvirke hvor turen skal gå. Det tas også hensyn til barna i forhold til lengde og variasjon på turene. Barna oppmuntres til å ta del i ulike aktiviteter, for eksempel formingsaktiviteter. Ved å legge til rette for og spille videre på det barna interesserer seg for, kan vi stimulere og utvide barnas interesser. Vi jobber hele tiden for å prøve og inspirere og utfordre barna og hverandre til nye aktiviteter, og på denne måten åpne opp for nye muligheter og erfaringer.

Bærekraftig utvikling

Vi arver ikke jorda av våre forfedre,
men låner den av våre barn.
(gammelt indiansk ordtak)

Rammeplanen sier at «barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidens generasjoners muligheter til å dekke sine.» Videre står det at «barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden» og at «barnehagen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier holdninger og praksis for mer bærekraftig samfunn,» (KD, 2017, s. 10).

I §1 i Lov om Barnehager, formålsparagrafen, står det at «de (barna) skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter.»

I Hampehaugen Barnehage ønsker vi å rette et sterkere søkelys på bærekraftig utvikling.

For å gjøre dette, skal vi jobbe for å:

- Bruke energisparende tiltak, f.eks. slå av lys i rom vi ikke bruker eller oppholder oss i og bruke vann med fornuft og ikke la det renne unødige
- Fortsette å kildesortere; matavfall, papp/papir, plastavfall, glass og metall
- Plukke søppel når vi er ute eller på tur
- Ta vare på det vi har, blant annet leker. Ved å legge ting på plass, ha gode oppbevaringsmuligheter, kjøpe brukt når vi kan og behandle ting på en god måte, mener vi at tingene varer lenger og vi slipper å kjøpe nye ting så ofte.
- Gi barna gode naturopplevelser, hvor de får mulighet til å bli kjent med mangfoldet i naturen, men også få en begynnende forståelse for hvordan vi kan vise omsorg for, og ta vare på naturen. Vi har flotte naturområder rett utenfor barnehagen, som står til disposisjon for vår utforskning, sanseopplevelser, lek og glede.
- Gi barna innsikt i hvor maten vi spiser kommer fra, og vise dem hva og hvordan man kan spise for å få et balansert, variert og sunt kosthold
- Prøve å dyrke noe egen mat, f.eks. grønnsaker

FNs Bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. På noen måter kan nok disse målene føles veldig store og langt unna oss. Samtidig mener vi at disse er så viktige for å se den store sammenhengen, og tenke at ved å gjøre litt, kan vi være med på å gjøre ting bedre for de som kommer etter oss.

Les mer: <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>

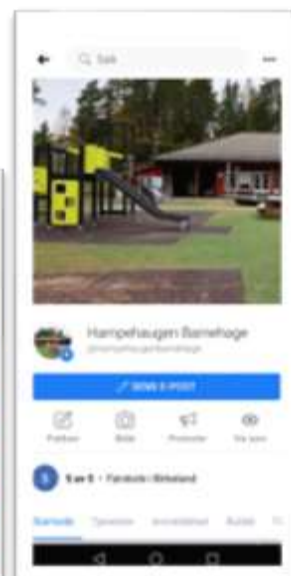
Dokumentasjon

Rammeplanen sier at «dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet kan gi foreldre, lokalmiljøet og kommunen som barnehagemyndighet informasjon om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen, og om hvordan barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven og rammeplanen» (KD, 2017, s.39).

Å dokumentere betyr å styrke, å bevise. Dokumentasjon er en vei til kvalitetsutvikling og kvalitetssikring, samtidig som den bidrar til profilering av barnehagen.

Slik jobber vi med dokumentasjon i Hampehaugen Barnehage:

- Årsplan
- Periodeplaner
- Appen kidplan – her legger vi ut bilder og info fra barnehagehverdagen vår til foreldre og foresatte
- Hjemmeside
- Bilder og plakater i ganga og på avdelingene
- Barnepermene som følger barnet fra det starter i barnehagen og til det begynner på skolen
- Utstillinger av barnekunst og formingsaktiviteter
- Facebook
- Instagram

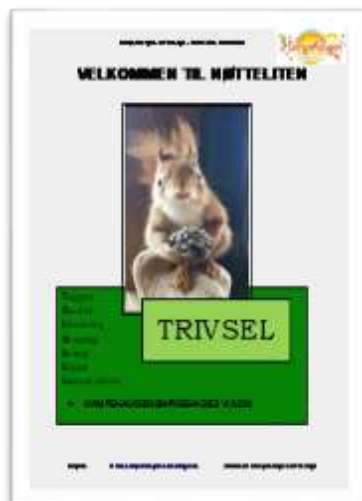
Vurdering

Rammeplanen sier at «kunnskap om barnegruppens og enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling er viktig for å gi alle barn et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. Barnets trivsel og allsidige utvikling skal derfor observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget» (KD, 2017, s.39).

Vurderingen skal rettes mot det enkelte barns trivsel, medvirkning og utvikling, samt samspillet barna imellom. Vurderingen skal også rettes mot barn og personalet, og mellom personalet og samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet. Det pedagogiske arbeidet skal vurderes, ved at arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes i forhold til barnehageloven, rammeplanen og eventuelt lokale lover og retningslinjer. Hovedmålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med dette. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Det er styrer og pedagogiske ledere som har ansvaret for at dette arbeidet blir gjennomført.

Slik jobber vi med vurdering i Hampehaugen Barnehage:

- Periodeplaner på hver avdeling
- Foreldreundersøkelser
- Foreldresamtaler
- Veiledning i personalgruppa
- Personalmøter, avdelingsmøter, ledermøter/pedagogmøter, Vi3-møter, og fagarbeider- og assistentmøter
- Observasjoner og kartlegging av barn ved hjelp av blant annet verktøy som «Hjelp til å se,» «Alle Med» og «TRAS»
- Jevnlige evalueringer og endringer ved behov

Overganger

Når barnet begynner i barnehagen

Rammeplanen sier at «barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet å til leke, utforske og lære» (KD, 2017, s.33).

I forkant av barnehagestarten har avdelingene et foreldremøte med presentasjon av barnehagen og viktig informasjon. Et tidlig foreldremøte kan være med på at dere som foreldre/foresatte føler større trygghet når barnet begynner her. Vi ser hvert enkelt barns behov ved oppstart; noen barn bruker lengre tid på å bli trygge, og i samarbeid med foreldre/foresatte finner vi den beste løsningen for deres barn i tilvenningsperioden. Tilbakemeldinger er viktig, spesielt i den første tiden, derfor sender vi gjerne en melding eller ringer for å fortelle hvordan det går. Barnehagen ønsker et tett samarbeid og god og åpen kommunikasjon med barnets foreldre.

Overganger innad i barnehagen

Vi jobber for at barnet får god tid og anledning til å bli kjent med barna og personalet på den nye avdelingen. Dette gjøres f.eks. ved at vi besøker avdelingen sammen med barna i mindre grupper, eller har åpent mellom avdelingene slik at barna kan velge hvor de vil være. Sammen med dem er det en trygg voksen som de kjenner.

Overgang barnehage og skole

Rammeplanen sier blant annet dette om overgangen barnehage-skole:

- Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole, eventuelt SFO.
- Barnehage og skole bør utveksle kunnskap og informasjon
- De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen, og at barna har med seg erfaring, kunnskap og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen.
- Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.
- Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen, (KD, 2017, s.33-34).

Skolegruppe

Gjennom barnas siste barnehageår har vi skolegruppe. I skolegruppa fokuser vi på skoleforberedende aktiviteter – men på en lystbetont og lekende måte. Målet er å gi barna en følelse av mestring. Hvert barn får en perm hvor arbeidet deres blir samlet. Vi tegner, farger, klipper, har høytlesning, barna gjenforteller, vi gjør tall-, mengde- og skriveforberedende aktiviteter både inne og på tur. Ja vi snakker til og med litt engelsk. Overgangen fra barnehage til skole er stor for mange. Derfor er det også viktig å øve seg på å lytte til beskjeder, lytte til andre, sitte stille og bli selvstendig på mange måter. Vi har samtaler med foreldrene om overgang til skolen, i forkant av samtale om enkeltbarnet med skolen. Forhåpentligvis får vi besøkt skolen og truffet rektor i løpet av året.

Rammeplanen sier at «barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskaplige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper» (KD, 2017, s.52). Vi skal forske litt hver måned, og gjennom enkle praktiske aktiviteter er barna selv forskere, og vi utfører konkrete eksperimenter sammen.

Skolebarna i Hampehaugen Barnehage blir rosaruss. Det markeres med en 6-års fest der barna får utlevert russelue, t-skjorte og russekort. På våren forbereder vi oss til skolestart. Da har vi jevnliges førskoletreff med de andre barnehagene på Birkeland. Vi besøker skolen og blir litt kjent der. Det hele avsluttes i juni med overnatting i barnehagen.

Samarbeid

Foreldresamarbeid

Rammeplanen sier at «barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling» (KD, 2017, s.29). Foreldre/foresatte og barnehagens personale har et felles ansvar for barns trivsel og utvikling. Samarbeidet skal bygge på gjensidig åpenhet, tillit og god kommunikasjon.

Hvordan gjør vi dette i Hampehaugen Barnehage:

- Vi har daglig kontakt i hente- og bringesituasjoner
- Foreldremøter
- Foreldresamtaler
- Ulike arrangement hvor familien blir invitert
- Samarbeidsutvalg med foreldrepresentanter

Vi forventer at foreldrene deltar på foreldremøter og foreldresamtaler, men også svarer på

foreldreundersøkelsen.

Gjennom foreldreundersøkelsen får vi som barnehage viktig informasjon om hva foreldrene er fornøyd med, og hva de ønsker at vi forbedrer. Dette er med på å sikre kvaliteten og videre utvikling av barnehagen.

Samarbeidsutvalg – SU

«Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnede organ. SU skal bli forelagt saker som er viktige for barnehagens innhold og virksomhet, for forholdet til foreldrene. SU skal fastsette barnehagens årsplan» (KD, 2017, s.30) Barnehageeier skal forelegge saker til SU, som ikke har beslutningskompetanse, men rett til å uttale seg og kan komme med råd og innspill.

Foreldreråd

Foreldrerådet består av foreldre/foresatte til alle barn i barnehagen. Foreldrerådet skal fremme fellesinteresser til foreldrene og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Ved avstemning i foreldrerådet gis en stemme for hvert barn, og vanlig flertallsvedtak gjelder. Foreldrerådet velger fire representanter + fire vara til SU. Representantene til SU velges som oftest på foreldremøte på høsten.

Eksterne samarbeidspartnere

Barnehagen har mange viktige samarbeidspartnere. For å kunne gi et best mulig tilbud til alle barn, og for å øke vår egen kompetanse er det viktig å samarbeide med andre instanser. Foreldre/foresatte vil alltid bli involvert i forkant for å få samtykke, dersom barnehagen ønsker å ta kontakt med noen av samarbeidspartnerne gjeldende enkeltbarn. Vi ønsker å finne gode løsninger til det beste for barnet sammen med dere.

- SPT – spesialpedagogisk team og PPT – pedagogisk psykologisk tjeneste
 - Bidrar med veiledning i arbeidet vårt med barn som kan trenge spesiell oppfølging. De kan også hjelpe til med observasjon og kartlegging.
- Helsestasjonen
 - Bidrar blant annet med helsemessig veiledning til barnehagen.
- Barnevernet
 - Barnehagen har en lovfestet plikt til å gi opplysninger og melde fra til barneverntjenesten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet, eller det foreligger andre former for omsorgssvikt.
Når det gjelder mistanke om vold og/eller overgrep plikter vi å gi beskjed om dette til Barnevernet, uten å informere foreldrene først.
- Familieteam Birkenes Kommune
 - Dette er et lavterskeltilbud som kan hjelpe alle typer familier, med for eksempel grensesetting, bekymringer rundt søvn, mat, sosialisering eller utfordrende samspill i hjemmet.
- Tverrfaglig Råd
 - Barnehagen kan søke råd om veiledning hos Tverrfaglig Råd, som er sammensatt av psykisk helse, helsestasjonen, ABUP, barneverntjenesten, PPT, skolefaglig rådgiver, enhetsleder for ressurscenteret og lege. Veiledningen går ut på hvordan man skal forstå barnets atferd/situasjon/reaksjon.
- Ressursteam
 - Møter hvor vi kan diskutere saker som vi trenger veiledning på. Her deltar helsesykepleier, PPT, SPT og representant fra barnehagen
- Skolen – i overgangen barnehage til skole
- NAV – vi tar gjerne inn personer på arbeidstrening
- De andre barnehagene i kommune –styrersamlinger, kurs og felles planleggingsdager
- Valstrand Ungdomsskole – vi tar gjerne imot elever som ønsker å være hos oss i arbeidsuke
- Lillesand Videregående Skole – vi tar imot elever i kortere eller lengre praksisperioder
- Universitetet i Agder og andre universiteter – vi er en praksisbarnehage og tar imot studenter i praksis

Fokusområder og tema i perioden august 2023 – juli 2024

Fokusområdene og temaarbeidet vil vise seg i ulik grad og i ulikt omfang på avdelingene.

Barn er unike, og ikke minst ulike, og vi kommer til å jobbe for å basere mye av vårt pedagogiske arbeid på barnas initiativer og interesser, samt progresjon i forhold til barnas alder.

På denne måten vil mye av veien bli til mens vi går.

Vi har to fokusområder i Hampehaugen Barnehage. Disse er «medvirkning» og «kosthold». Arbeidet med fokusområdene skal jobbes med i hele personalet, og være en del av personal- og avdelingsmøter gjennom hele året. Det skal planlegges og evalueres, og vi skal blant annet synliggjøre arbeidet med dokumentasjon til foreldre i periodeplanen, på vår hjemmeside og på Facebook.

Medvirkning er et fokusområde vi startet å jobbe med i barnehageåret 2021/2022, etter kartlegging og analyser gjort av de ansatte i forbindelse med ReKomp (se side 8). Medvirkning skal jobbes med for barn, ansatte og foreldre i barnehagen – alle skal oppleve at de har og får mulighet for medvirkning til det som skjer i barnehagen.

I arbeid med fokusområdet kosthold jobber vi for å lage varierte måltider og menyer gjennom året, med fokus på råvarer som er grove, fiberrike og næringsrike, og at mest mulig skal lages fra bunnen av. Noen retter kommer til å bli servert flere ganger, og på denne måten får barna smake de samme rettene flere ganger. Barn liker gjentakelse, og man må smake på noe flere ganger for å vite om man liker det.

I perioden hvor det er lov å ha bål ute, kommer spesielt avdelingene Regnbuen og Sola til å lage mye av maten på bål når de er på tur.

Temaarbeidet for dette barnehageåret er **VÆRE SAMMEN**. Det har forankring i barnehageloven, fra paragrafene 1 & 3, og er noe vi har jobbet med flere år tidligere. Voksenrollen er hovedfokuset i Være Sammen – og det å være en varm og grensesettende voksen, som også kalles en autoritativ voksen. Opplegget tilpasses barnas alder og modenhet, det vil si at vi jobber ulikt på avdelingene.

Andre ting som er viktig i arbeidet vårt med Være Sammen:

- Vi ønsker tidlig innsats for barna.
- Lære barna om etikk; at barns handlinger kan ha stor betydning.
- Dersom barn har en atferd som går ut over andre; jobbe for å veilede og hjelpe barnet til å gjøre gode valg slik at atferden etter hvert blir sosialt akseptert.
- Foreldre og foresatte skal inkluderes. De skal få kjennskap til Være Sammen, og lære om de fire voksenstilene (autoritær voksenstil, autoritativ voksenstil (varme og grensesettende voksne), forsømmende voksenstil og ettergivende voksenstil.)

Gjennom hele året skal vi:

- Sette av enkelte uker som blir avsatt til arbeid med samtalebilder.
- Jobbe konsentrert med Regnbueløven og samtalebildene som samtaleverktøy.
- Det er 16 løvebøker. Disse, sammen med sangene bør være en del av barnehagens aktivitet gjennom året.

Regnbueløven er en viktig verdibærer og samtaleverktøy:

- Regnbueløven er med i boka «Regnbueløvens fantastiske brøl» som vi starter med under introduksjonen av Være sammen med barna. Fortellingen skal være med på å gi liv og spenning rundt Regnbueløven, og for å vise hvordan den lille løveungen ble til en Regnbueløve. Fortellingen fungerer også som bakgrunn for løveløven, som det hele munner ut i. Det er naturlig å lese denne fortellingen for barna når de har brukt løvedukken som samtaleverktøy i en periode og er blitt fortrolig med denne formen som samtale.
- Regnbueløven brukes som en hjelp for den voksne til å strukturere samtaler med barna på ulike nivå. Løva skal inspirere barna til å gjøre det gode i ulike situasjoner.
- REGEL: Den som holder løvedukken er den som har lov til å fortelle og/eller komme frem med sine meninger om hvordan noe skal være.
- Under arbeidet med Være Sammen skal det derfor brukes mye tid på samtaler med barna. Det er også viktig i forhold til barnets medvirkning. Barna skal oppleve seg som en likeverdig partner, de skal bli sett og hørt. Regnbueløven brukes aktivt i samtalene med barna.

Det er laget et eget årshjul for arbeidet med Være Sammen, med mål, arbeidsmåter og begrunnelse for hvorfor vi gjør det vi gjør.

Aktivitetskalender 2023-2024

Høsten 2023:

August:

- Mandag 7. Planleggingsdag – stengt
- Mandag 28. Foreldremøte Nøtteliten
- Tirsdag 29. Foreldremøte Småtroll
- Onsdag 30. Foreldremøte Regnbuen og Sola (mer info om møtene på Kidplan)
- Oppstartsamtaler med nye barn

September:

- Uke 38/39 Ekstra fokus på brannvern
- Foreldresamtaler med barn som har byttet avdeling

Oktober:

- I oktober jobber vi med TV-aksjonen og samler inn penger til Redd Barna i anledning FN-dagen 24/10
- Uke 40 Skolens høstferie
- Tirsdag 10. Verdensdagen for psykisk helse.
- Torsdag 19. Vi markerer FN-dagen i barnehagen med kafé
- Fredag 20. Planleggingsdag – Stengt

November:

- Tirsdag 21. Pysjamas og kosedyrfest

Desember:

- Julevandring i kirka for skolegruppa
- Onsdag 13. Luciatog for Skolegruppa
- Tirsdag 19. kl. 17.30–19.00: Julebord m/middag, juletregang og nisse, dette er for barna på Regnbuen og Sola
- Fredag 22. Siste dag før jul

Våren 2024:

Januar:

- Mandag 2. Planleggingsdag – stengt

Februar:

- Mandag 6. Samenes Nasjonaldag
- Fredag 9. Karneval/Fastelavnsfeiring
- Uke 8 Skolens vinterferie

Mars:

- Foreldresamtaler i uke 9.12
- Tirsdag 12. Barnehagedagen
- Fredag 22. Sola har gul dag
- Onsdag 27. Stengt før påske
- Påskeferie 27/3 – 1/4

Mai:

- Onsdag 1. Stengt – Arbeidernes Fridag
- Torsdag 2. 6 års fest for Skolegruppa
- Torsdag 9. Kristi himmelfart – stengt
- Fredag 10. Planleggingsdag – stengt
- Torsdag 16. 17. maifeiring i barnehagen
- Fredag 17. Stengt – Norges Nasjonaldag
- Mandag 20. 2. Pinsedag – stengt

Juni:

- Onsdag 5. og torsdag 6. – Fotografering
 - Sommerfest for barn og foreldre
 - Overnatting for skolegruppa
 - Sommerfest for alle avdelingene og avslutningsfest for Skolegruppa
 - Avslutningstur Dyreparken (mest sannsynlig Regnbuen og Sola)
 - Fredag 21. Planleggingsdag – stengt
 - Fredag 5. Siste dag før sommerferie
- FERIESTENGT UKE 28, 29, 30, 31**

